

mä päätyy siihen, että rahapelipolitiikassa on syytä ottaa huomioon myös erilaisten pelien erilaiset haitalliset vaikutukset. Erityisesti tulisi huomioida ennestään haavoittuvien ryhmien asema ja kulutuspreferenssit, kun pelejä markkinoidaan. Valtioilla on käytettävissään myös lukuisia erilaisia tapoja säännellä julkista tai yksityistä rahapeliteollisuutta, pelitarjontaa ja pelien sijoittelua, oheishyödykkeitä, pelaajille tarjottavia tai heiltä edellytettäviä itsesääntelymekanismeja. Näissä käytännöissä on valtavaa vaihtelua eri maiden välillä, joskus myös yksittäisen valtion sisällä.

Yksilöllisten rahapeliongelmiensa hoidon tarjonnassa tai saatavuudessa on niin ikään valtavia eroja. Suomessa rahapelihaittojen ehkäisy on osa ehkäisevää päihdetyötä ja kuntien vastuulla, mutta yksilöitä tai perheitä kohtaavien peliongelmiensa hoidosta

ja kuntoutuksesta ei ole olemassa lakiin perustuvia vastuita tai velvoitteita.

Välitön ja vakava rahapeliongelma näyttää keskittyvän suhteellisen pieneen osaan, 1–2 prosenttiin väestöstä. Kirjoittajat korostavat juuri siksi sitä, että koska rahapelaaminen aiheuttaa niin mittavaa hyvinvoinnin ja varallisuuden uudelleenjakoa ja vahvistaa eriarvoisuutta ongelmien kasautuessa, kansallista ja kansainvälistä rahapelipolitiikkaa olisi syytä arvioida tutkia ja harjoittaa nykyistä aktiivisemmin. He listaavat lukuisia suosituksia, joita hallitukset ja kansainväliset toimijat voivat ottaa huomioon määritellessään tätä osaa hyvinvointipolitiikasta.

Kirja on erinomainen ja poikkeuksellisen hyvin toimitettu perusteos, joka pohjaa ehdotuksensa laajaan tutkimuslähteistöön. Sen 223 sivusta peräti 44 koostuu pääosin alan

tutkimusviitteistä. Lähteet, niiden käyttö tai rajoitukset kuvataan ja arvioidaan. Kirja on tutkijakollektiivin tuottama monografia, mikä saattaa häivyttää sellaisia tutkijoiden tulkinnallisia eroja, jotka perinteisissä artikkelikokoelmissa tulisivat ehkä hedelmällisestikin näkyviin. Kaikesta empiirisestä ja teoreettisesta tutkimuksesta huolimatta tiedolla on rajansa, ja sekin todetaan avoimesti.

Teos saavuttaa hyvin perustavoitteensa. Se piirtää riittävän luotettavan kuvan siitä, mitä tutkimus nykyisellään voi kertoa rahapelien sääntelypolitiikkojen ja -toimien mahdollisuuksista peliongelmiensa ja haittojen ehkäisyssä. Ennen kaikkea se vakuuttaa lukijan siitä, että rahapeleihin liittyvästä päätöksenteosta on tullut oleellinen osa hyvinvointipolitiikkaa. Toivottavasti se saavuttaa ja vakuuttaa myös päätöksentekijät.

Suomen julkisin ja salaisin työpaikka

JARKKO ESKOLA

Anna Kontula (s. 1977), vasemistoliiiton kansanedustaja vuodesta 2011, julkaisi autoetnografisella metodilla tekemänsä kirjan *Eduskunta – Ystäviä ja vihamiehiä* syksyllä 2018.

Kontula on yhteiskuntatieteiden tohtori, väitellyt vuonna 2008 kirjallaan *Punainen eksodus – Tutkimus seksityöstä Suomessa*. Hän on ollut aktiivinen tutkija, kolumnisti ja osallistunut nuorisojärjestö- ja paikallispoliittiseen toimintaan opiskeluaikojstaan alkaen. Hän toteaa olevan

sa ”kolmannen polven sosiaalipummi” ja pitää itseään eduskunnan ainoana kommunistina (*Me Naiset* -lehti 1.12.2018). Näillä hän viittaa omaan sukuunsa, sen kommunistiseen perinteeseen ja heidän sukupolvisesti kokemaansa puutteeseen ja köyhyyteen. Kontula kertoo, että heidän perheensä on joutunut jo kolmessa polvessa turvautumaan yhteiskunnan apuun taloudellisten huolien vuoksi. Hän on uransa aikana muun muassa vahvas-

Anna Kontula
Eduskunta
Ystäviä ja vihamiehiä
Into, 2018

ti puolustanut maahanmuuttajia ja joutunut poliittisen aktiivisuutensa vuoksi henkeen kohdistuvien uhkauksien kohteeksi, jopa niin, että poliisi kehotti häntä salaamaan osoitetietonsa.

Eduskunta – Ystäviä ja vihamiehiä kertoo ”Suomen julkisimmasta ja salaisimmasta työ-

paikasta: pienen maailmasta johon kaksisataa kansan valitsemaa edustajaa kokoontuu säättämään lait ja päättämään yhteisten varojen käytöstä”. Kontula toteaa, että parlamentarismien idea on, että törmäviä ajatuksia ei vaienneta. Konflikti on demokratian keskiössä. Se varmistaa näkökulmien monipuolisuuden ja takaa niiden kuulemisen, käsitteilyn ja siten mahdollistaa demokratian toteuttamisen. Eduskunta ja kansanedustajat elävät siten jatkuvien konfliktien kentässä. Kirjassaan Kontula tutkii ja kuvaa oman osallisuutensa ja eri puolueita edustavien kollegojensa haastattelujen kautta, miten tuossa työympäristössä tämän ristiriidan keskellä kyetään toimimaan ja työskentelemään.

Kirja jakautuu neljään lukuun. Ensimmäisessä luvussa Kontula arvioi, millaisen pääoman avulla eduskuntaan pyrkijä voi kilpailla. Näiksi pääomatekijöiksi hän laskee seuraavat resurssit: aika, raha, tieto, tyyli ja verkostot. Tarkastelemalla millaisia avuja ehdokkaalla näillä ulottuvuuksilla on voidaan arvioida henkilön selviytymistä kisassa ehdokkaaksi ja kansanedustajaksi pääsyssä ja sitten tässä roolissa selviämisessä. Näyttää siltä, että vaikka rahalla onkin suuri merkitys, tärkeämpää on tieto, asiantuntemus ja tukeva luovat verkostot.

Toisessa luvussa edetään kansanedustajan mahdollisuuteen toimia oman ryhmänsä jäsenenä. Tällöin tarkastellaan nokkimisjärjestystä edustajien ja muiden toimijoiden välillä sekä sukupuolen vaikutusta työn kannalta. Ryhmän sisäisessä vallanjaossa senioriteettiperiaatteen rinnalle nousevat osaaminen ja lojaliteetti. Esimerkit ja kansanedustajien nimettömät kommentit valaisevat hyvin näitä teemoja.

Kolmannessa luvussa Kontula tarkastelee eduskunnan sisältä työmoraalia, sitä sääteleviä järjestysääntöjä, piileviä ja hiljalleen kehittyneitä mutta ei-sanallisia toimintatapoja sekä normeja, ryhmäkurin luonnetta ja sen sitovuutta. Tähän lukuun sisältyy myös kansanedustajien kokemista vaikeuksista, joista edustajien keskinäinen solidaarisuus ja sisäinen normisto estävät puhumisen talon ulkopuolisten kanssa. Vaikka periaatteessa kansanedustajat ovatkin varmaan kansakunnan mittakaavassa eräs sosiaalisesti parhaiten toimiva joukko, on senkin sisällä inhimillisiä eristäytymisen ja yksinäisyyden vahvoja kokemuksia. Työn aiheuttama stressi näyttäytyy monimuotoisesti ja monasti hyvinkin haavoittavasti yksityisten edustajien haastatteluissa.

Neljännessä luvussa Kontula tarkastelee yhteisön merkitystä edustajatyön kannalta. Esiin nousevat puolue, sen tuki ja sen keskeinen rooli edustajatyön jatkuvuuden turvaajana. Poliitik-kayhteisö laajentaa työn maakuntaan ja muihin vaikuttajatahoihin, kansalaisjärjestöihin ja eri inhimillisen yhteistyön foorumeihin ja siten sitoo edustajan aikaa ja altistaa hänet jatkuvaan aikapulaan. Kontula tarkastelee myös tässä yhteydessä kansanedustajien henkilökohtaisia ongelmia, heidän kykyään selviytyä työn paineista, edustajatyön aiheuttamaa stressiä ja yksinäisyyttä, irrallisuutta ja näistä johtuvaa syyllisyyttä kotia ja lapsia kohtaan. Varsinkin tällä osa-alueella ongelmat ovat selkeästi sukupuolittuneet ja vaikeudet painottuvat äidin roolin vaikeaan hallintaan työpaineen, poissaolojen ja yksinäisyyden kautta.

Kirjansa loppuluvussa Kontula miettii kahden eri maailman

kohtaamista. Mitä merkitsee elää alituisen konfliktikeskeisen työn ja työympäristön keskeisessä, ainaisessa aikapulassa ja mitkä mahdollisuuksia on sitten – vaalien niin aiheuttaessa – palata takaisin siviilimaailmaan, jossa työympäristön tavoite on tehokkuuden parantaminen työympäristön harmonian kautta.

Eduskunta – Ystäviä ja vihamehisiä on harvinainen ja ilmeisesti ensimmäinen tutkijan ja samalla kansanedustajan otteella tehty tutkimus eduskunnasta työympäristönä. Se kuvaa hyvin kiintoisalla tavalla niitä ehtoja ja rajoituksia, joita kansanedustaja työssään kohtaa. Se selvittää lukijalle sitä toimintakulttuuria, jonka yhtenä näyteikkunana televisioidut ”torstaiset eduskuntatunnit” toimivat. Tämän näyteikkunan takana on kuitenkin täysin erilainen reaali-maailma, jonka todellisuudesta ei meille ole aiemmin tihkunut tutkittua tietoa. Pidän Kontulan teosta tärkeänä ja merkittävänä avauksena kansanedustainstituution toiminnan ymmärtämiseen. Se toimii varmasti oppikirjan luontoisena tuleville kansanedustajille tai sellaisiksi pyrkiville. Kirja ansaitsee selkeästi laajemman julkisuuden ja sitä koskevan keskustelun.

Kontulan kirja julkistettiin syksyllä 2018, siis vaalien alla, ja siten se ehkä sai turhaan liiaksi vaalikirjaluonteisen julkisuuden. Minusta se ansaitsee tutkimus- ja tietokirjan statuksen. Kontula on liittänyt kirjan loppuun liitteen, jossa hän selvittää tutkimusmetodinsa. Ymmärtääkseni se varmistaa, että on noudatettu selvää tieteellistä tutkimustapaa ja sen vaatimia menetelmiä. Tutkimuksen voi katsoa olevan tärkeä avaus eduskuntaa koskevaan tutkimukseen.